

„Lupta“ feltünteti. A liberális párt nem fogja titokban tartani a megállapodást, mert ez nem lehet érdeke.

A lap kommentálva Tatarescu nyilatkozatát, kifejezi, hogy az a benyomása, miszerint a „Lupta“ közleménye megfelel a valóságnak.

Cáfolat, amely megerősít

Ugron István, a Magyar Párt elnöke is nyilatkozott a „Lupta“ által közölt paktum-szövegről. Ez a nyilatkozat félre nem érthető módon beismeri, hogy az ismeretes 14 pont, ha nem is szövegszerűen, de valóban szerepel a kormányhoz kötött választási egyezményben. Ugron István nyilatkozata így hangzik:

— A „Lupta“ által közölt szövegeket ismerem és tény, hogy ilyen kérdésekkel a tárgyalások folyamán foglalkoztunk és hasonló megállapodásokra jutottunk. Kétségtelen azonban az is, hogy a szóbanforgó közlés nem egyéb választási fogásnál, melynek világos célja az, hogy a kormányt kellemetlen helyzetbe juttassa. Ha a szóbanforgó szöveg szerinti megállapodások tényleg meg is történtek volna, az esetben sem lehetne szó kedvezmények nyújtásáról, mert mindaz, amit a szöveg közöl, amely különben nem is fedi a valóságot, nem egyéb, mint a kisebbségeknek ugy nemzetközi egyezményekben, mint belföldi törvényekben régen megszerzett jogai egyrésztnek egyszerű elismerése.

A mai nap folyamán egyébként a Nagyváradon is megalakult gazdasági blokk szintén csatlakozott a Magyar Párt és a kormány meg egyezéséhez. A blokk állítólag fentartás nélkül elfogadta a Magyar Párt által már előzőleg megejtett jelöléseket.

Elkövetették a szocialista-párt választási plakátját

Az ellenzéki pártokkal kooperáló erdélyi szocialdemokrata párt — mint az Uj Kelet jelentette — teljes erővel indította meg propagandáját a közéleti választásokkal kapcsolatban. A bizalmi férfiak mindenütt utasítást kaptak arra, hogy világosítsák fel a munkásokat a paktum jelentőségéről és a választási kampány lefolytatására vonatkozólag adjanak megfelelő instrukciókat. A párt egyébként vasárnap délelőtt 10 órakor az építőmunkások otthonában népgyűlést fog tartani, amelynek szónokai a közéleti választásokról, a párt közéleti programjáról és az ellenzék egyesülésének jelentőségéről fognak beszélni.

Még alig indult meg a választási propaganda, egyes hatósági közegek máris tanujelét

adják választási „törvényességüknek.“ A szocialista-párt első választási plakátját, melyben a párt választási bizottsága a közéleti választások jelentőségére és a választás napjaira való felkészülésre hívta fel Kolozsvár munkásságát, hatósági közegek elkobozták, annak ellenére, hogy a plakátok szabályszerűen le voltak blyegezve.

lyegezve.

A kolozsvári egyesült ellenzék — mint értesülünk — a legnagyobb megdöbbenéssel értesült erről az illegitim beavatkozásról és mindent megtesz arra nézve, hogy a választások szabadságát és tisztaságát hasonló hatósági beavatkozások ne veszélyeztessék.

Román és zsidó nyilatkozat a magyar párt és a kormány paktumáról

Mig egyrészt a tulzdo nacionalista román sajtó a kormányt támadja a Magyar Párttal kötött paktumért, addig az ország demokratikus rétegei a Magyar Párt vezetőségétől veszik rosszul a paktum megkötését.

Dr. Fischer József, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke, ebben a kérdésben az alábbi figyelmeztető nyilatkozatot tette:

— A liberális-magyar párti paktum kétségtelenül nagy politikai eredmény — a liberálisok részére. A Magyar Párt igyekszik ugyan a dolgot akként feltüntetni, — hiszen alapos oka van erre, hogy a magyar néppel szemben megerősítse — hogy a paktum a Magyar Párt részére jelent politikai sikert. Ezt azonban a Magyar Párt vezetőségén kívül senki sem hiszi, — legkevésbé pedig a liberális párt.

A liberálisok politikai sikere

— Igen, a liberálisok hatalmas politikai sikert gyanánt könyvelhetik el, hogy ıme, a magyarok, akik alig néhány hete még Genfben kerestek orvoslást a magyar nép életérdekeit veszélyeztető, éppen a liberális kormány által tett intézkedések ellen, most egy táborban harcolnak a magyarsággal a román nép demokratikus koalíciója ellen, annak letörésére. Ezek után próbáljon a Magyar Párt Genfben menni panaszaival, ki fogja szokat komolyan venni? A liberális párt ügyes fogással, — amelytől ezenfelül konkrét választási előnyöket is vár — egy csapásra kihúzta a gyékényt az összes kisebbségek alól és ha azok valaha is panaszkodni merének még a liberális rezsim kisebbségi politikája ellen, — akár itt, akár Genfben — elég lesz rámutatni a paktumra: nem lehet komolyan venni ezeket a panaszoikat, hiszen a legnagyobb romániai kisebbség, maguk a magyarok voltak azok, akik választási meg egyezéssel segítségére siettek a bukófélben levő liberális pártnak, a magyarok szavazatai hosszabbították meg a liberális párt életét. Hát lehetséges volna-e ez, ha a liberális párt nem volna a törvényesség alapján álló és a kisebbségek jogait is tisztelő párt?

— A liberális kormány a magyarokkal kötött paktum által megkapta a felmentvényt az egész külföldi közvélemény előtt az eddig követett kisebbségi politikáért és egyben felhatalmazást a jövőre is, hogy ezt a politikát a jövőben is nyugodtan folytathatja.

— Jogosnak látszik az ellenvetés, hogy, igen ám, de a paktumban éppen arra kötelezte magát a kormány, hogy ezentul másképp fog bánni a magyarsággal. Nos, éppen itt ütközik ki a legélesebben a liberális párt ügyes politikai diplomáciája.

Alkik könnyen ígérhetnek

— Hát gondol-e a liberális párt egy pillanatra is arra, hogy ezeket az engedményeket tényleg meg is valósítsa? Sajnálatos politikai naivitás, hogy jóhiszemű emberek ismét felültek ırsz liberális ígéretkekre. Hiszen jól emlékezünk még a középiskolai törvényjavaslat tárgyalása alkalmával a közoktatásügyi miniszter és a magyarság képviselői között lefolyt tárgyalásokra és megállapodásokra. Egyszerűen az törvényt, hogy a meg egyezés létrejött ugyan egyes sérelmes paragrafusok módosítása iránt, de a törvénybe a kölcsönös meg egyezéssel megállapított módosítások nem kerültek bele. Természetes. A liberális rezsim eredeti koncepciójával szemben, az alkotmánytörvény tárgyalásakor maga a liberális miniszterelnök jelentette ki, hogy Romániában nem ismeri a kisebbségeket, nem is lehet tehát várni a liberálisoktól, ha százszor megígérik is, hogy lényegükkel ellenzék törvényeket alkossanak és intézkedéseket tegyenek.

— Hogyan történni lehetett meg mégis, hogy a liberálisok ily messzemenő kötelezettségeket vállaltak a magyarsággal szemben a paktumban? A feleletet erre egy szellemes barátom adta meg legjobban, amikor a paktumról hallva, megkérdezte: és aláírta-e ezt az egyezményt az egyesült ellenzék is? Akkor hinnék benne, hogy lesz is valami a koncessziókból.

— A liberális kormány most már könnyen

A fürthi messiás

— Regény —

20

Irta Jacob Wassermann

No, elmegy a harmadik baráthoz is, akit semmire se bocsított. Mondja az nékije: bizom, veled menek én királyfőlsége elé és mégis megvédek. Es vele is ment király elejbe és meg is megvédelmezte. Igyen vagynak az életben is ama három barátok. Egyőjük a pénz, másikja, az a feleség és a gyermek, a harmadik barát, az, akit mire sem bocsított, az a Tóra, a hitbéli Törvények, a jócselekedetek, — mindezt az ember semmire se bocsítja. A királyfőlsége, az az Isten, a fullajtár, az a halál, akit Isten várta, akit Isten küld, hogy elvegye az ember lelkét. A szerelmes jópajtás, az a pénz, de ő otthon marad, még ha mennyi sok is van belőle, úgy se tudja magával vinni. A másik barát, az a felesége és gyermekei, — vele mennek a sirveremig, jajgatnak és sirnak, segíteni nem tudnak néki. A harmadik barát, azt az ember semmire sem bocsította, az vele menyen királyfőlsége elé.

A hang olyan tompán csengett, mint valami barlangban. Egy holló is volt a szobában, akit az öreg Eliezer nevelt föl. Leskelődve gubbasztott a rendes póznáján, és vigasztalan károgtatással a legtudományosabb vitaközégekbe is belé szokott szólani. Rachel egyre a madarat nézte, és valahogy úgy érezte, hogy emberi lény rejtőzik benne, — igen és azt gondolta: ilyen az én népem, mint ez a holló. Kétszeresen feketének és kétszeresen nyugovástalannak tűnt föl, a piros fényt verő falak kontrasztjában. Ugy ilt a homály közepette, mint valami szigeten, a sötétség tengerében.

Imák és böjtölések töltötték meg mindenütt az éjszakát. Persze, voltak némelyek, akik újra elcsüggedtek és akik legszívesebben visszamaradtak volna, de ezeket Zacharias Naár végiglátogatta. Olyan volt az, mintha a lélekben gyöngéket és gyávákat, a pillantásukról ösmerné meg. Csudálatos volt az, hogyha szólott hozzájuk és mindjárt megjuhászkoztak, mint a kutyák, hogyha rájuk tüzte a pillantását és titokzatos módon, úgy formálta az elhatározásait, mint az agyagot.

A vándorló zsidók özlönése csak nem akart csökkenni. A keleten kuszált események követék egymást. Hire jött, hogy a törökök szultánja vendégségbe hívta és mostan tizenkét tanítványa és egy egész sereg talmudista kíséretében Szalonikibe hajózik. Egész flotta szirmai hajó van a kíséretében, férjes asszonyok elhagyták férjüket ő miatta, anyák a gyermekeiket, hajadonok és fiatal fiúk a szülői házat. Arany és ékszer, kimeríthetetlen forrásból árad hozzá és a Buchara kalifái, Afganisztán fejedelmek és az indiai Rajáh-k drágagyöngyöt, ékköveket, küldöttségeket és ételeket küldenek a lakomái részére, bibor ruhákat és selymet és bársonyt. Az ilyesmi olyan volt, mint a mámor, a földkerekség egész zsidóságának. Minden várakozásuk alighogy lépést tudott tartani az örömmel, eszeveszett imádat töltötte el őket az Istennel szemben és a zsidó, aki egyébként is olyan könnyen kapható mindennemű örjögésre, teljesen megfledkezett földi vagyonáról és minden világi dologról. Annyalok fujtak riadót pásztorsipokon és a zsidók sötét istene, aki magosra emelte Mózeszt és a Fáraót megbüntette, személyesen jött, hogy elébe menjen a Messiásnak. Épen azért, nem volt csoda, hogy Cirle hamarosan

nem is remélt magasságba emelten látta magát. A lelke, mely a dolgok kezdetén kissé idegenül érezte magát ebben a misszióban, lángra lobbant a misztérium lehelletére. De azért mégis borzongással tekintett tára, abba a szent Országba, ahol az Eg fia várakozik rá, és aki olyan szép, hogy senki se pillanthatott rá szemképrázása nélkül. Titokzatos uton jött le, velekét kapott tőle és ezeknek a leveleknek tartalma boldogsággal töltötte meg ébrenlétét és álmait.

Egyszer a Knöcker háza előtt ment el és megpillantotta Rachelt, amint a küszöbön ilt. Volt valami a leány arcában, ami magához vonzotta Cirlet, talán a reményvesztett nézése, talán a halovány szája. Közelebb lépett, Rachel mellé állott, kezébe fogta a kezét és gyöngéden megszorította. Rachel idegenkedve rázta a fejét és makacsul mosolygott. De egyszer csak nem bírta már tovább: úgy érezte, mintha valami darabokra tört volna a bensőjében, térdre hullott és orcáját zokogva temette Cirle ölébe. Cirle fájt és elégedetlen volt magával. Az utcán kocsi, kocsi hátán állott, mind megrakodva, hosszú, nehéz utra. Mindegyben, valamint az agg emberek arcifejében, akik annyira gondokkal telteknek látszottak és mégis, valami öröms bizakodás szűrte belőlük, Cirle valami megrázóat érzett.

Maier Náthán napról-napra nyugtalanabb lett, egyre kérdezte a lányát, hogy mikorra várja a nagy esemény eljövételét és Pesza anyó tanácsát is kikérte, aki tapasztalt bábaasszony volt, akiről még a régi krónikák is azonképen emlékeznek meg, hogy kora virradóra már a templomba sietett, hogy sok éveken átál hussal, borral nem élt és ágy nélkül, a pusztá földön halt.

Folytatása következik.

Szomba

ígérhet, u
teit betan
számlálva
aziránt, h
történeke
kásáról.
magyar P
a feltevés
ellenzék s
politikai
hogy a m
zető ut e
ségi válas
Ellenkező
séget a sa
minden p
kormányt
mit a ma
legváltás
mokráciá

Kölön

Severnek
nyilatkoz

Megka

levelét, a

egy orszá

de választ

kat nem

Az id

indokolja

A Ma

tét méltá

nem a le

ebből a

tányolni

nyek, am

tetőek le

Magyar

a nyári

mult nyá

lasztások

rális párt

telepeken

belül ígé

nek genf

vényig é

látszik, n

Magyar

Ez m

gyar Pár

Ismer

mint hol

ellentmo

is gyakr

eredmény

nem lehé

csak egy

Örver

a különb

től. Szán

délyi m

románsg

latainak

azokra v

közös lis

Remé

igy fog

magyar

kialakul

A ro

zik a m

reakcióv

sággal t

mölceit

fogja le

gyarság.

Ez az

és a libe

A leg

szerint

mány k

ménnyel

tételeket

szok meg

ség vég

délig ért

Eitől

mány ér

Ra

igérhet, ugyanis tudja, hogy nem kell az ígére-
teit betartania, mert hisz napjai meg vannak
számlálva. Ha eddig lett volna még kétségem
aziránt, hogy a liberálisoknak menniük kell, a
történet teljesen meggyőzte a liberálisok lu-
kásáról. Csak ily helyzetben vállalkozhattak a
magyar párttal szemben koncesszióra, abban
a feltevésben, hogy az ígéretek az egyesült
ellenzék számlájára teszik. Különös, de a mai
politikai helyzetet, mégis az jellemzi legjobban,
hogy a magyar pártra nézve az egyetlen kivé-
zető út ebből az utvesztőből, ha sikerül a köz-
ségi választásokon elbuknia a paktummal együtt.
Ellenkező esetben bajos lesz vállalni a felelős-
séget a saját tömegeivel szemben azért, hogy
minden paktálás dicára nem kapunk semmit a
kormánytól. És ezenfelül így expialhat is vala-
mit a magyar párt abból a vétkéből, hogy a
legválságosabb pillanatokban ellene fordult a de-
mokráciának és elátamasztotta a reakciót.

A nemzeti párt főtitkára a kormány- paktumról

Kölörös figyelemre tarthat számot dr. Dan
Severnek, a nemzeti párt főtitkárának alábbi
nyilatkozata:

Megkaptuk a Magyar Párt elnökségének
levelét, amelyben közlik, hogy bárelvben hívei
egy országos demokratikus frontkialakulásának,
de választási együttműködésre vonatkozó ajánla-
kat nem fogadják el.

Az időközben köztudomásra jutott paktum
indokolja a Magyar Párt ezen választását.

A Magyar Párt vezetőinek kényszerhelyze-
tét méltányoljuk ugyan, de úgy találjuk, hogy
nem a leghelyesebb utat választották meg, hogy
ebből a kényszerhelyzetből kikerüljenek. Méltá-
nyolni tudjuk, hogy azok a pozitív engedmé-
nyek, amelyeket a kormány megígért, kecsge-
tetők lehetnek, de csodálkozunk kell, hogy a
Magyar Párt a nyári paktumból, helyesebben
a nyári becsapásból, sem tanult semmit. Az el-
mult nyáron — a mezőgazdasági kamarai vá-
lasztásokon is lepaktált a Magyar Párt a libe-
rális párttal. Az eredmény: kezdve a hóstáti
telepeken, amelyeknek visszaadását 8 napon
belül ígérték, egész fel a magyartelepek ügyé-
nek genfi elintézéséig, az Anghelescu-féle tör-
vényig és legújában a kultuszreformig — úgy
látszik, nem volt elég ahhoz, hogy kinyissa a
Magyar Párt szeméit.

Ez már nem a mi ügyünk, hanem a Ma-
gyar Párt ügye a magyarsággal szemben.

Ismert közmondás, hogy jobb ma egy veréb,
mint holnap egy tuzok. A politika azonban az
ellentmondások terrénuma és a közmondásokat
is gyakran megfordítva kell itt alkalmazni, ha
eredményt akarunk elérni. A mai verébről még
nem lehet tudni, tényleg veréb-e, vagy pedig
csak egyszerű választási kortesfogás.

Orvendetes jelentéseket kapunk egyébként
a különböző városokból és megyei szervezetek-
től. Számos helyről közlik velünk, hogy az er-
délyi magyarság mindent megtevez az erdélyi
románsághoz fűződő érzelmi és érdekkapcsol-
atainak megőrzésére és paktumok nélkül, sőt
azokra való tekintet nélkül is már sok helyen
közös listát állított fel velünk.

Reméljük, hogy ez Erdély nagyrésében
így fog történni, aminek eredménye egy a
magyar és román demokrácia közös hasznára
kialakuló benső politikai viszony lesz.

A román demokrácia szívesebben szövetke-
zik a magyar demokráciával, mint a román
reakcióval. Ez a mai politikai viszonyok való-
sággal történelmi jelentőségű fordulat. Gyü-
möléseit ennek majd csak néhány hónap múlva
fogja learatni úgy a románság, mint a ma-
gyarság.

Ez az egész megjegyzésünk a Magyar Párt
és a liberálisok paktumával kapcsolatban.

A szászoknak tett ígéretek

A legilletékesebb helyről kapott értesülés
szerint a nagyzebeni szász-csoport és a kor-
mány között lefolytatott tárgyalások teljes ered-
ménnyel jártak. A szászok ugyanazokat a fel-
tételket kapták, mint a Magyar Párt. A szá-
szok megbízottai kijelentették, hogy az egyes-
ség végleges elfogadásáról legkésőbb holnap
délig értesítik a kormányt.

Ettől az egyezménytől függetlenül a kor-
mány értesítette a szász és sváb kisebbségeket,

hogy tekintet nélkül politikai állásfoglalásukra,
részestülnek mindazon kedvezményekben, amiket
a Magyar Párttal kötött egyezmény magában
foglat. Az egyezmény értelmében a temesvári
járásbíróknál, törvényszékeknel, szolgabíró-
ságoknál és rendőrhatalóságoknál az ottani svá-
bok már a közeljövőben használhatják anya-
nyelvüket.

A kisantant elejti az orosz kérdést, hogy a frankhamisítással foglalkozhassék

A franciák a frankhamisítógép után kutatnak

(Budapest, február 5. Az Uj Kelet tudósítá-
jától.) Tegnap jelentette az Uj Kelet, hogy
francia detektívek megkezdék a frankhamisítá-
s vádlottjainak kihallgatását. "A franciák ma-
továbbfolytatták a nyomozást. A francia de-
tektívek szerit az ócskavaskereskedőnél össze-
törten megtalált gép nem szonoz a valódi
frankhamisítógéppel és ezért a valódi gép
után nyomoznak.

Tegnap délután a térképészeti intézetben
találtak egy gépet, amely alkalmas a hamisítá-
ványok elkészítésére. Feltételezik azonban, hogy
még egy másiknak is kell lennie, amelyet eddig
nem sikerült feltalálni. A francia nyomozók
tegnap este referáltak az eredményről Clim-
chant francia követnek. A franciák biztosra
veszik, hogy még újabb adatoknak is birto-
kába juthatnak.

Románia álláspontja

Mint tegnap jelentette az Uj Kelet, Briand
állítólag demarsot intézett Benes cseh külügy-
miniszterhez, amelyben felszólítja a kisantantot,
hogy foglaljon állást a frankhamisítók ügyében.
Mint a "Pesti Napló" értesül Duce román
külgyminiszter szeretei volna a kisantant
állásfoglalását elhalasztani, mert nem akart a
nyomozás befejezése előtt az ügygel foglalkozni

Muth Gáspár dr., a svábság vezetője kije-
lentette, hogy örömmel fogadják a sváboknak
ígért engedményeket, de azok igazi értékét csak
akkor fogják megtudni, ha már az engedmények
ténylegesen a gyakorlatban is érvénybe lépnek.
A kormánynak ezen határozatáról a liberális
párt ottani tagozata tegnapi ülésén dr. Cosma
Aurel volt miniszter is jelentést tett.

és szembehelyezkedni Angliával, amely a frank-
hamisítást a legteljesebb tartózkodással kíséri.
Duce még azzal is kifogásolta a kisantant-kon-
ferencia összehívását, hogy a községi választá-
sokra való tekintettel, nem mehet el Romániából.

A temesvári értekezlet

A kisantant ennek ellenére elhatározta, hogy
mégis megtartják a konferenciát és ennek elő-
készítésére Temesváron a külügyminiszterek 10-én
értekezletet tartanak. Az értekezleten kizárólag
a frankhamisítással foglalkoznak és az orosz
kérdés nem is fog napirendre kerülni. A kül-
ügyminiszterek álláspontja az, hogy ebben a
kisantant-államok elhatározása továbbra is fenn-
marad. Jugoszlávia és Csehország ugyan Besz-
arábia miatt ebben a kérdésben eddig tekintet-
tel volt Románia érdekeire is, azonban Cseh-
ország most minden ilyen skrupulózitást félre-
telve, még február 10-ike előtt, de jure, elismeri
Szovjetországot.

Rába és Gerő a parlamenti bizottság előtt

A frankügyben nyomozó parlamenti bizott-
ság tegnap újból kihallgatta Rakovszki Ivánt
és Pesthy Pált. Azonkívül kérni fogják, hogy
kihallgathassák Rábát, Gerőt és Wild képviselőt.

Március 21-én repülőgép indul a Jégvidékre

Egy ausztráliai pilóta vakmerő vállalkozása. At akarja repülni az északi sarkot és
le akar ereszkedni a jégpóluson. Rádiótudósításban számol be utjának részleteiről

(Newyork, február 4. Az Uj Kelet tudósítá-
jától.) Ismeretes, hogy Wilking György ausztráliai
pilóta tervbevette, hogy repülőgéppel az északi
sarkra indul. Az expedíció előkészületei már meg-
történtek és megállapították a start időpontját is,
amely 1926 március 21-én lesz. Az expedíció elő-
készítőbizottságában helyet foglal Mayoo William
etnológus és kutató, a Ford gyárak vezérigazgatója,
E. S. Ewens mérnök, a detroiti repülőgépgyár ve-
zérigazgatója, továbbá Loring Pickering, a "North
American Newspaper Alliance" igazgatója. A kutató-
ut "Detroiti északi expedíció" név alatt fog
végbemenni.

Az expedíciónak az a főfeladata, hogy az ugy-
nevezett arktikus jégpólus központját megtalálják.
Százföld után nem fognak különösebben kutatni,
noha valószínű, hogy a jégpóluson száraz földre is
bukkannak. Amennyiben ilyen irányban is gazdagodik
a kutatás, úgy Wilkins kapitány az Egyesült-
Államok nevében birtokba fogja venni a felfedezett
szárazföldet. Az eddigi sarki utazók csupán Point
Barrow fokig jutottak el és ettől a ponttól kezdve
egészen a jégpólusig még nem járt ember.

Wilkins kapitány két repülőgéppel indult ut-
nak Point Barrowból, ahonnan Greenwitsól számi-
tott százötvenhatnyi hosszúsági fokban észak felé
repül. Az egyik repülőgép Douglas-rendszerű és
Ford-féle motorja van, a másik pedig egy Focker.
A Fockernek négyezer, a Douglasnak ötezer kiló-
méternyi akció rádiusza van. Point Barrowtól az ut
a jégpólusig körülbelül ezerháromezszáz kilométert
tesz ki, míg ugyancsak Point Barrowtól, a föld-
rajzi északi sarkon keresztül, a Spitzbergákig három-
ezernégyszáz kilométer a távolság. Mindkét re-
pülőgép rádió készülékkel lesz felszerelve, amely-
nek a felvevőállomása Point Barrowban és a Spitz-
bergákon lesz, úgy, hogy a repülőgépekről leadott
hírek azonnal tovább juthatnak a különböző ujság-
tudósítókhoz.

Wilkins kapitány a készülő expedícióról a
következőket jelentette ki a sajtó képviselőinek:

— Utunk célja: a jégpólus. Ha közben szá-

razföldre akadnánk, úgy kiverjük az amerikai
zászlórudat és az Egyesült Államok nevében bir-
tokba vesszük. Ezenkívül természetesen le is fény-
képezünk és megcsináljuk kartografikus rajzát.
Nincsen kizárva az sem, hogy egyébként is le kell
szállnunk. De mi olyan tökéletesen leszünk fel-
szerelve, hogy akár hónapokig élhetünk a jégen.

Wilkins kapitány rendkívül érdekes multu em-
ber. 1888-ban született egy ausztráliai farmon.
Gyermekezeit a hatalmas preriken töltötte, mint
juhászgyerek. Később Adelaideben elektrotechnikát
tanult és kiképezte magát a fotográfálás terén,
hogy vándorlásai közben legyen miből megélnie.
1911-ben Londonban találjuk, ahonnan a Bal-
kán frontra indul és repülőgéppel filmfelvétele-
ket készít a csatározásai harcokról. Nagy feltűnést
keltett, amikor 1912-ben röptében kifestőgéppel a
Keleti tengeren gyakorlatozó német flottát. A vilá-
háboru alatt a Gaumont filmgyárnál működött,
amely rendkívül veszélyes filmfelvételeket készítet-
tett vele. Részt vett a Shackleton-expedíción is.

Mostani utjával kapcsolatban élelnek vita, indult
meg a tudósok között, vajjon Wilkins kapitány
fog-e szárazföldet találni a jégvidéken. Egyesek
nézete szerint a Polár-vidékről jövő arktikus szelek
arra engednek következtetni, hogy a jégpólus kö-
zelében nagy hegyek vannak. Harris amerikai
oceángrafus is azt hiszi, hogy Point Barrow és a
földrajzi pólus között szárazföldnek kell lennie.

KRIEGER-féle

Reparator

köszvény, csusz, hűlés ellen. Minden gyógyszer-
tárban kapható. Ár 60 lef.

Rasol, Mirjam

késnélküli borotváló por a legjobb, legkia-
dósabb és legolcsóbb. Egyedüli készítő

festők keresk. Carel-Mare
Körjen árajánlatot

FÖLD ÉS MUNKA

***

Irja dr. Hamburg Jozsef

Az új rovat elé

Föld és munka egymáshoz tartozó örök mű épül Erec Jiszráélben. Mind a kettőtől, földtől és munkától elszakadt a nép és mind a kettőt most visszacszerzi. Az elszakadásba majdnem belepusztult és a visszacszerzésből olyan teljes éles fakad, melynek gazdagságát még belátni nem tudjuk.

Ki nélkülözötte még így a földet? Melyik nép élte át évezredek keresztül a földtől való elszakadást? H. I. érte el még a saját régi utáni vágya messiási öröklet ezen fokát? Hol lett még ez a vágy mindennapi imádsággá és messiástkövető forradalmi népvándorlássá?

És volt-e még nép, amelyet külső erők teljes egészében így megfosztottak az őstermelő munkától mint ezt a népet? Ki lett megátkozva a munkátlanság átkával? Itélt még a történelem így kizárólagos közvetítésre? És hol lett a közvetlenül teljesített munka utáni vágy olyan vallásos rajongássá, mint az országépítők mai nemzedékénél?

Az átok áldássá lett, a hiány kitermelte magából a sorsmozgató vágyat és a földtelenség és munkátlanság feszültségei nagyot fordítanak ma sorsunk kerekébe. A hontalan nép, melyet a galut megfosztott a munkától, most munkával veszi birtokba az ősi rögöt. Földtelen földönfutók mi, kikén a munkátlanság átka állt új frigyét kötünk ma, a munka szent frigyét a földdel.

Ez a frigy áldást hoz a földnek, mely megtermékenyül és a dolgozóknak az anyaföld áldását hozza. Ez a frigy egy népet emel ki az elmúlásból, egy népet emel fel az alkotó élet termőföldjére, ez multat újít meg és jövőt épít. Ez a frigy munka és a föld, ez az egymáshoz tartozás az egész országépítésnek lényege és lüktető szíve.

Ezért az, aki a föld és a munka napi eseményeit figyeli, a vajudó zsidó nép pulzusát tartja a kezét. Minden fontos itt, minden épülő fal és minden új ut, minden palánta és minden öntözőkerék, minden terv és minden társadalmi megmozdulás. Itt az idő, hogy mindezeket összes fontos részleteikkel együtt megismerjük. Itt az idő, hogy leplezetlenül hirdessük az igazságot az épülő Erec Jiszráélről. Nem akarunk a felületen maradni és ezt szépitgetni, hanem hittel, de teljes nyíltsággal a kedvező és kedvezőtlen események mélyére akarunk hatolni és felfedezni az országépítés igazi irányfonalait. És látni fogjuk konkrét részletességgel, hogy az összes irányfonalak ott futnak össze, ahol a vajudó zsidó nép szíve lüktet és mint hűséges megfigyelők érezni fogjuk a lüktetés igazi élterős ritmusát: föld és munka, — föld és munka.

Uj kolónia létesül dr. Saskin tervei szerint. Ez a kolónia, mely Haifától délre Zichron-Jakab mellett fog feküdni, nemcsak egy új kolónia lesz, hanem egy egészen új kolónia-típus is. Eddig a gazdasági szempontból két főtypust ismertünk Erec Jiszráélben. Az egyik a régi, Rothschild által alapított kolóniák típusa. Ezek nagy területeken (150—250 dunam esett egy telepésre) vagy kizárólagosan gabonát, vagy még gyakrabban kizárólagosan egyetlen magasértékű gyümölcsféléket (szőlőt, narancsot, mandulát) termeltek. Utóbbiak tehát igazi ültetvényesek mindannyian pedig monokultúrák, azaz egyetlen terméskelével foglalkoznak. A cionista szervezet által Ruppín vezetése mellett létesített kolóniák képezik a másik főtypust, melyet a vegyes gazdálkodás jellemez. Ezek gabonát termelnek, de tejjel, szőlővel, barmfityézzel, veteményes és esetleg gyümölcsstermeléssel kiegészítve. Az egyes telepésre eső terület 100 dunam (kb. 45 hold). A gazdálkodás nagyjában extenzív gabonatermelés és csak helyenkint és kismértékben találunk intenzív kultúrákat mesterséges öntözéssel.

Dr. Saskin a kis területeken folytatott intenzív gazdálkodás híve. A kaliforniai mezőgazdasági egyetemet végezte és kaliforniai tapasztalatokat akar Palesztinában hasznosítani. Abból indul ki, hogy az eddigi kolonizáció nem használta ki eléggé Palesztina egyik nagy kincsét a bőséges tropikus nap-sütést. A nap melege öntözési berendezésekkel kis tizedunamos területeken folytatott extenzív gazdálkodásuknál kitűnően kihasználható. E kis területen, melynek felét öntözni kell, veteményt, banánt, dohányt és majorságot lehet tenyészteni ill. termelni, esetleg selyemhernyótenyésztésre alkalmas eperfákat is, Saskin tervét az exportra építi. Palesztina versenyképességét éppen bőséges napmelege adná meg, mely a belga és holland melegágyas terme-

léssel szemben nagy fölényben van.

Már az 1921-ben tartott XII. kongresszuson előterjesztette Saskin tervét azzal, hogy az eddigi típusok helyébe kizárólagosan ezen új típus bevezetését követeli. Dr. Ruppín ezzel szemben reámutatott már akkor Saskin tervének hiányosságaira. Különösen az export lehetőségeit vonja kétségbe. Nem Belgium és Hollandiával kell a palesztinai fözelek, fözelekkonzerv és gyümölcs verseuyezzen, hanem a többi mediterránországgal különösen Szicíliával és Egyiptommal, tehát területekkel, ahol épp olyan bőségesen sűt a déli nap. Mindkét országban sokkal olcsóbb a munkaerő, mint a zsidó kolóniákban valaha is lehet. Egyiptomnak ezen felül sokkal jobb a termőföldje: kitűnő öntözési viszonyai vannak. Az export részére ezért csak olyan gyümölcsfélék jöhetnek számításba, melyeknek különös monopóliisztikus helyzetük van. A jaffai narancs pd. azért vált be, mert kitűnő minősége miatt a nagy felvevőképességű angol piacon olyan kedvelt, hogy szívesen fizetnek kétszer annyit érte, mint a

szicíliai narancsért.

De az eddigi narancstermelés már fedezi az angol piac szükségletét és a Saskin által ajánlott gyümölcs- és fözelekféléknél egy ilyen minőségű exportra aligha lehet számítani. Ruppín ezért azt ajánlotta, hogy az eddigi bevált vegyesgazdálkodást, mint általános mezőgazdasági típust megtartva, csak egy kísérleti kolóniát létesítsenek Saskin-termeés alapján. Ez a kísérleti kolónia feltétlenül valamelyik nagy városi zsidó centrum közelében legyen, mert ha exportra nem is lehet számítani, a belföldi piac, különösen Tel-Aviv és Haifa felvevőképese.

Tel-Aviv környékén az arab falvak meggazdagodtak fözelek-, tojás-, kenyér-, rizszállításából. A cionista vegyes gazdálkodású kolóniák eddig a szükségleteik csak egy harmadát tudták kielégíteni. A Haifa mellett létesülő új típusú kolónia így jó kilátásokkal indul meg és nincs kizárva, hogy a palesztinai mezőgazdaság részére új utakat fog megnyitni.

Leverték a portugál felkelést

(Lisszabon, február 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A portugáliai felkelést a hadsereg leverte. A forradalmárok legvégsőkig kitartó kétszáz főnyi csapata kiszabadította a sejhellesi börtönből a foglyokat és ezekkel együtt megtámadta a tüzérségi iskolát. Innen a felkelők három ágyut zsákmányoltak és lötték Lisszabon belvárosát, ahol több házat megrongáltak. A felkelés vezetőit hadifoglyokként egy hadihajó fedélzetén őrzik. Az összeesküvés vezetője kijelentette, hogy a mozgalommal csupán az alkotmány módosítását akarta elérni.

Négy kampóskeresztes-gyilkost halálra ítélték Berlinben

Benn hadnagy a halálraítéltek között

(Berlin, február 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kampóskeresztes terror szervezetek elleni büntetőperben tegnap este hoztak ítéletet. A tizenegy vádlott közül az esküdőbiróság négyet halálra ítélt. Benn hadnagyot fölbujtásért, Schirmann, Stein és Aschenkampff őrmestereket pedig gyilkosság miatt ítélték halálra. Schmidt vádlottat háromévi fegyházra ítélték bünrészesség miatt, Ketzlberger pedig, aki tudott a készülő gyilkosságról, de ezt nem jelentette be a hatóságoknak, kilenc hónapi börtönrre ítélték. A többi vádlottat, köztük Gutknecht szolgálaton kívüli századost és Senden báró főhadnagyot, szabaddá helyezték.

Az indokolás szerint kétségtelen bizonyi-

tást nyert, hogy Aschenkampff és Stein, Pauier vadászkatona orvul egy szekerével megölték. Schirmannnak az volt a bűne, hogy az áldozatot szállította a gyilkosoknak. Mind a hárman előre megfontolt szándékkal követték el tettüket. Schmidt segítőt elföldelni a halottat és ezzel büntárs lett. A négy vádlott egybehangzó vallomása szerint Benn főhadnagy bujatta fel őket a gyilkosság elkövetésére. Egyenes utasítást adott ki számukra, hogy a szerencsétlen katonát orvul tegyék el láb alól.

A vádlottak az ítéletet nyugodtan fogadták. A halálraítéltek felebezték, a szabadságvesztésre ítélték azonban megnyugodtak.

„Nehéz szívvel hagytam el Palesztinát“

Bialik nagy beszéde Londonban

(London, február 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Chaim Nachmann Bialik, a világhírű héber költő, aki Amerikába menet néhány nap óta az angol fővárosban tartózkodik, tegnap nagyszabású beszédet mondott az Essemby Hallban, ahol tiszteletére több ezer főnyi zsidó tömeg gyűlt össze. Bialik mindenekelőtt átadta a jelenleg Palesztinában időző Chaim Weizmann üdvözlését, majd azt mondotta, hogy nagyon nehéz szívvel szállt hűjóra, tudva azt, hogy Palesztina sorsát most hosszú ideig nem fogja látni.

— A galutban élő zsidóságnak — mondotta Bialik — sajtelme sincs ennek az országnak a szépségéről, el sem tudják képzelni azokat a virágzó, termékeny vidékeket, amelyeket pionirjaink szinte egyetlen éjszaka alatt teremtetek elő a sivatagból. Nincs a világnak még egy olyan pontja, ahol a munka olyan jókedvűen, dallal és táncokkal folyik, mint Erec Jiszráélben. Ennek az az oka, hogy a chalucok érzik, hogy nemcsak gazdáik-

nak, hanem saját maguknak is dolgoznak. Bár milyen nehezemre is esett az elutazás, el kellett magamat határoznom arra, hogy felkeressem a galut országokat és a zsidóságot emlékeztessem a történelemmel szemben fennálló kötelességére. Ez annál szükségesebb volt, amennyiben népünk legnagyobb szellemi rezervoárja, nemzeti energiánk koncentrációs pontja, a hatalmas orosz zsidóság összeomlott. Lengyelország zsidósága ugyancsak nyomorúságos gazdasági válságban van. Nem hinném, hogy a zsidóság eddigi történelmében előfordult még egy olyan kétségbeesett helyzet, mint amelybe a lengyel zsidóság süllyedt. Soha sehol még annyi öngyilkosság nem történt, mint jelenleg történiük a lengyelországi zsidók közt. A lengyelországi zsidóság mai állapota világosan mutatja mennyire tartalmatlan a mi galut-beli életünk és hogy milyen szomorú az, hogy a galut-zsidónak csupán egyetlen gondja van: az a kicsi pénz.

Bialik ezután vázolja a többi államok zsidóságának helyzetét és rámutat arra, hogy a németországi zsidóság, amely harmincötven át vezető szerepet játszott népünk történetében, szintén a megsemmisülés előtt áll. Az egyetlen gazdaságilag fejlődő Amerikából int felénk, amelynek gazdasági helyzete nem hagy kívánnivalót maga mögött.

— Kétségtelen — folytatta Bialik, — hogy az amerikai zsidóság gondolkodása nem a legideálisabb. Ennek ellenére remélem, sikerülni fog az amerikai zsidók viszonyát Palesztinához az eddiginél magasabb és intenzívebb nemzeti nívóra emelni. Ezután kijelenti Bialik:

— Népünk örök életének azonban csupán egy egyetlenegy reménye van és ez Palesztina. Palesztina a forrása a mi nemzeti szellemünknek és történelmünk egyetlen világító pontja az utóévszázadokban. Ebből az országból érkezik a megváltás népünk minden gyermekének. Achad Ha-

Cluj, Str. Universităţii 1.

(volt Egyetem-utca)

„OPTICA“
legmodernebb látszerüzlet.

Hómérók, inhalátorok a legolcsóbb árban.

harminc
tina új
szellemi
Sajnos,
vettük
tudhatju
ják azt
mint an

A H
hogy az
netében.
ezt a d
stük, az
megnyit
deklarác
ma azon
hogy all
Ha meg
gunnyját
kódjunk
zsidóság
tünket a
A n
fogadták
.....

Az e
L. Mira

(Clu
Caftört
gyon érc
dr. L. M
gyógyász

A k
zett a fia
olasz pro
maszkod
tásának
strnált, a
pes és k
szervek,
hatja. E
forradalm
jelez a t
minden

Ezut
tatta me
strációk
ujra erős
masztott
és hatá
rádió-rez
— egy
választott
látzott a
sára. Kés
meglepb
tát átszár
való kísé
föltötte t
Féihomál
orvos ezt
arcáról sz
álljon a
meit kiny
mindenre
datra nem
volt ez, a
ugyanis a
ami vele
záló orvos

A nag
elüt az e
Néklőzi
ciót és i
produkc
szemeivel,
előadásá
tartott elő
totta ma
második m
.....

A v
latos né
pohár t
serüvize
lik az o
viz has
bélműkö
a vért,
ált új
sze táral
üzletekb

harmincöven keresztül hangoztatta, hogy Palesztina újjáépítésének előkészítésére mindenekelőtt egy szellemi központot kell teremteni Erec Jiszráélben. Sajnos, eme nagy gondolkodónk intőszavait nem vették kellően figyelembe és azt hiszem, ennek tudhatjuk be, hogy a zsidó tömegek nem tanúsítják azt az érdeklődést Palesztina újjáépítése iránt, mint amilyent az megérdemel.

A Balfour deklarációról szólva, Bialik kijelenti, hogy az egy új korszakot jelent a zsidóság történetében. Minden erőnkkel meg kell feszíteni, hogy ezt a deklarációt megvalósítsuk. Ha ezt nem tesszük, az a veszély fenyeget, hogy ebből a nagy megnyilatkozásból egy darab papír lesz. A Balfour-deklaráció előtt csupán ernyedő emberek voltunk, ma azonban abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy alkothatunk, még pedig a saját részünkre. Ha megakarjuk kimélni magunkat a többi népek gunnyától és lebecsülésétől, úgy mindannyian működjünk közre Palesztina felépítésében. A galut-zsidóságon áll, hogy megtudjuk e menteni nemzetünket a pusztulástól.

A nagy héber költő beszédét óriási lelkesedéssel fogadták.

Az emberi test rádióaktivitása

L. Mirahorian dr. nagyérdekességű előadása a kisebbségi újságíróklubban

(Cluj-Kolozsvár, febr. 5. Az Uj Kelet tud.) Csütörtök este a kisebbségi újságírók klubjában nagyon érdekes, kísérletekkel tarkított előadást tartott dr. L. Mirahorian kapitány, a kolozsvári ideggyógyászati klinika orvosa.

A közelmúltban az Uj Kelet már megemlékezett a fiatal tudós kutatásairól, amelynek Cazzavillan olasz professzor tudományos megállapításaira támaszkodnak. Cazzavillan az emberi test rádióaktivitásának felismerése alapján olyan készüléket konstruált, amely a test rádiókisugárzásait leolvas és kutatásaiban ott tart, hogy az egyes emberi szervek, főleg a szív és tüdő rádióhatásait lefikszirohatja. Ez a — betegségek felismerése körül — forradalmi jelentőségű vívmány egészen új utakat jelöl a terápiában és általában az orvosi tudomány minden más ágazatában.

Ezuttal dr. Mirahorian szemléltető módon mutatta meg mágnespatkóval és más fizikai demonstrációkkal a rádióaktivitást. A modern korban újra erősen előtérbe lépő és tudományosan alátámasztott éter-teória kapcsán a rádióhullámok erejét és hatását bizonyította. Kimutatta az agykéreg rádiórezgésének állandó jelenlétét és pedig ezuttal egy médiummal. A közönségből két hölgyet választott ki, akik közül azonban csak az egyik létezett alkalmasnak az akarathullámok befogadására. Később egy újságíró ült az orvos elé, aki meglepő gyorsasággal tud a gondolatait és akaratát átáramoztatni a fiatalemberre. A médiummal való kísérlet pártatlanul izgalmas és érdekes, de fölötte tanulságos részlete volt az előadásnak. Főhomályban, visszafújt csendben csinálta az orvos ezt a tudományos produkciót. Az újságíró arcáról szinte vonaglott az akarat, hogy ellentétben a hipnotizáló orvossal, küzdött, hogy szeméit kinyissa, hogy egy szót szóljon, azonban mindenre képtelen volt addig, amíg az orvos öntudatra nem hozta. A szuggeszzióknak első foka volt ez, az ugynevezett éberszuggeszzió, amikor ugyanis a médium be tudott számolni mindarról, ami vele történt, azonban nem tudott a hipnotizáló orvos akaratára len cselekedni.

A nagy tetszéssel fogadott előadás teljesen elűt az eddig ismert hipnotikus mutatóványoktól. Nékülözi a professzionátus hipnotizőrök produkcióit és inkább tudományosságával hat, semmint produkcióival. Maga Dr. Mirahorian mély és tüzes szemével, fekete szakállával és temperamentumos előadásával érdekes jelenség. A román nyelven tartott előadást Dr. Goldberger ideggyógyász fordította magyarra. Dr. Mirahorian felolvasásának második részét a közeli napokban tartja meg.

A vér felfrissítése céljából ajánlatos néhány napon át korán reggel egy pohár természetes „Ferencz József“ keserűvizet inni. Az egész világon rendelkeznek az orvosok a valódi Ferencz József-víz használatát, mert ez szabályozza a bélműködést, erősíti a gyomrot, javítja a vért, megnyugtatja az idegeket és ezáltal új életerőt teremt. Kapható gyógyszer-tárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

2

A semmitűszék Anghelescu mentelmi jogának felfüggesztését kéri

A konstancai prefektus fia érettségi vizsgájának epilógusa. A megsértett tanárok beperelték Anghelescut

(Bucuresti-Bukarest, február 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A fővárosi esküdtűszék előtt a juniusi baccalaureatusi vizsgák egy igen érdekes epilógusa játszódott le. Emlékeztet, hogy a konstancai prefektus fia annak idején illegitim uton másodsor is vizsgát tehetett egy speciális bizottság előtt. A konstancai gimnázium néhány tanára nem akart résztvenni ebben a bizottságban s emiatt Anghelescu közoktatásügyi miniszter a „Viitorul“-ban fegyvelemértessel vádolta meg őket.

A megsértett tanárok bíróság útján akartak maguknak elégtételt szerezni és így került az ügy tegnap a semmitűszék elé. A tegnapi tárgyalás iránt óriási érdeklődés nyilvánult meg.

Vádoltként Anghelescu miniszter és Mavrodi, a „Viitorul“ főszerkesztője szerepeltek.

A tárgyalás elején az ügyész kifejtette, hogy Anghelescut, mint minisztert, csakis a parlament hozzájárulásával lehet felelősségre vonni. Kéri tehát az ügy lezárását. A tanárok védői ellenben azt hangoztatták, hogy nem lehet az ügyet véglegesen lezárni. A parlament feloldhatja ugy Anghelescu, mint Mavrodi immunitási jogát és akkor tárgyalható a per.

A bírák rövid tanácskozás után az ügyvédek álláspontját fogadták el és átiratot intéztek a kamarához, hogy ugy Anghelescunak, mint Mavrodinak, aki tudvalevőleg képviselő, függeszték fel immunitási jogát.

A bukaresti egyetem egy évre az összes egyetemekről kizárta a zavargó diákokat

(Bucuresti-Bukarest február 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A fővárosi egyetem tanácsa tegnap este ülést tartott s két órahosszat tartó tanácskozás után a sajtó számára a következő kommunikét adta ki: Az egyetemi tanács a legerélyesebb rendszabályokkal véget vet az antiszemita kilengéseknek és ezért elhatározta, hogy mindazokat a diákokat, akik résztvettek a legutóbbi napok zavargásaiban, erre az évre kizárja az összes egyetemekről. Ezt a határozatot már a mai nap folyamán végrehajtják.

Ezután több gazdasági jelentőségű kérdést vitattak meg, mellyel az ülést véget ért. A legközelebbi tanácsülés február 11-én lesz.

A kormány kategorikusan tagadja, hogy megegyezést kötött a Magyar Párttal

Vajda Sándor hatalmas beszédben támadta a kormányt, mert a kisebbségi jogokat választási üzletnek tekinti. Chirculescu miniszter felolvasta a kormány hivatalos deklarációját, amely tagadja a Magyar Párttal kötött paktumot. Csak a liberális párt és nem a kormány folytatott megbeszéléseket

(Bucuresti-Bukarest, február 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén Iteanu alelnök elnökölt, a miniszterek közül Bratianu Vintila, Saveanu és Chirculescu vannak jelen.

Diaconescu nemzetipárti Bacauból kapott jelentése alapján különböző választási visszaéléseket tesz szóvá. Bejelenti, hogy röviden fog végezni azokkal szemben, akik a törvényt tiporják. El helyről hozza a Ház tudomására, utasításokat adott embereinek, hogy

amennyiben a választókkal szemben önkényesen járnak el a hatóságok, ők is önkényesen bánjanak el a hatóságokkal szemben.

Ne provokáljanak, de ha erőszakkal bántalmaznak a választókat, erőszakkal bántalmaznak a hatóságokat is. Ha jogtalanul bezárják a választókat, erőszakkal szabadítsák ki azokat.

E bejelentés óriási szenzációt keltett és számos incidensre adott alkalmat.

Vajda Sándor volt miniszterelnök emelkedik szóásra és kérdést intéz Bratianu Jonelhez és Tatarescuhoz, válaszoljanak nyilván. Igaz-e, hogy megkötötték a paktumot a Magyar Párttal és ha igen, a „Lupta“-ban megjelent közlemény megfelelő-e a valóságoknak?

Chirculescu: Ne foglalja le hiábavaló beszédekkel az ülést.

Vajda: Várja meg, amíg elmondom mondanivalómat és azután válaszoljon. A nemzeti párt, amely teljesen a gyulafehérvári határozatok alapján áll és amely szüntelenül hangoztatta, hogy annak pontjait teljes egészében végrehajtja, az Önök szemében éppen e határozatok miatt, mint a nemzet árulója szerepel. És most Önök választási paktumot kötnek a magyarokkal ugyanolyan feltételek alapján. De kikkel kötötték azt?

Nem a magyarsággal, hanem az oligarchia képviselőivel. A miniszterelnök, mint olyan, nem nyújthat kedvezményeket választói szavazatok ellenében.

Ha mi árulók voltunk az Önök szemében, a jelenlegi helyzet úgy tűnik fel, hogy mi nem tudtuk Önöket igazságunkról meggyőzni, de Ugron legyőzte és lealacsonyította Önöket.

Ismételten hangsúlyozom, hogy mi nem a kisebbségeknek adott jogok el-

len tiltakozunk, de tiltakozunk kell az ellen, hogy választói célokra, választói korteszszközül használják fel a népi jogokat.

Ez a miniszteri szék kompromittálását jelenti. Nem vagyunk meglepve, mert ez liberális szisztéma, mely, amikor szüksége van valakire, fűt fát ígér annak.

Vajda ezután előveszi az „Ellenzék“ szerdai számát, amelyből felolvassa Iteanu interjúját. Iteanu — mondja Vajda — eldicsekedett azazal, hogy szívesen beszél magyarul és hogy ő negyedrészen székely eredetű.

Befejezésül elítéli a kormány eljárását, mely választási érdekekért kompromittálja az országot és árulást követ el, mert a magyar oligarchiával köt egyezményt.

Chirculescu: A liberális párt 50 év óta küzd a nemzeti ideálokért és így nem kér lelkét a pártizmusból Vajdától. A liberális párt nemzeti küzdelmét a történelem bizonyítja.

Vajda: Mi nem aláztuk meg magunkat Tisza előtt és Önök megalázták magukat Ugron előtt.

Chirculescu: Nem fogadhatjuk el azt, hogy Vajda pártügyből kormány elleni tőkét kovácsoljon magának.

A Magyar Párttal létrejött egyezmény nem a kormánnyal, hanem a liberális párttal jött létre.

Most pedig felolvasom Önöknek a következő hivatalos deklarációt:

A kormány ünnepélyesen kijelenti, hogy nincsen semmilyen tárgyalásban a Magyar Párttal. Lehet, hogy a Magyar Párt és a liberális párt között folynak megbeszélések és hogy megegyezés is jött köztük létre. Egy dologban bizonyosak lehetnek Önök. Ha akár a kormány, akár a párt cselekszik is valamit, nem felejt el s nem tévesztheti szemelőt sohasem az ország érdekeit. Kijelenthetem, hogy ilyen kérdésekről nincsen, mert nem is lehet szó.

Vajda: Megjelent a paktum lényege és Önök nem cáfoltak.

Chirculescu: A cáfolat megjelent a mai Viitorulban.

Vajda: Itt van Tatarescu interjúja! (Kezében a „Neamul Romanesc” mai száma.)

Chirulescu: Fel vagyok hatalmazva annak kijelentésére, hogy ez az interjú apokrif.

Vajda: Csakis olyan egyezmények vannak titokban, melyeknek van titkos hátterük. Mindaddig, amíg közzé nem tessék a paktum hiteles szövegét, a közvélemény abban a hitben van, hogy van titkolni valójuk.

Huszonnégy órát adok a kormánynak a paktum közzétételére.

Madgearu ezután argesi választói visszafeléseket tesz szövé.

Bratianu Vintila gunyos megjegyzést tesz, mire Mihalache a következőket mondja: Mi igazságot akarunk és nem tolvajtságot.

Ezután áttérnek a napirendre, hogy Bukarest reorganizálásáról szóló javaslatot tárgyalják.

Diaconescu személyes ügyben szót kér, a liberálisok lehurrogják és követelik a napirendben levő javaslat tárgyalását. Elkor hatalmas botrány keletkezik. Az ellenzék elállja az emelvényt, óriási lármát csinál. Diaconescu az asztaltól útve a következő deklarációt olvassa fel:

Annak ellenére, hogy Vajda kérdést intézett a miniszterelnökhöz, az nem tartotta kötelességének válaszolni, hanem Chirulescu útján adta meg a feleletet. Kijelentem, hogy vannak miniszterek is akik nevések.

Ez alatt óriási lármá van, alig hallani valamit, végül is a liberálisok akarata érvényesül és megszavazzák a Bukarest reorganizálásáról szóló javaslatot. Mindössze csak 64-en szavaztak s az elnök mégis 94 szavazattal megszavazottnak jelenti ki a javaslatot.

Diaconescu: Szégyen gyalázat.

A szászok önálló listával mennek a választásokba

Sibiu Nagyszében, február 5. Lapzártakor jelentik, hogy a nagyszebeni szászok politikai vezetősége elhatározta, hogy ott, ahol a szászok kompakt tömegekben élnek, önálló listával mennek a községi választásokba. Ahol pedig a szászok minoritásban vannak, szabadkezet nyújtanak az egyes tagozatoknak. Ez a határozat csak elvi jelentőségű, végleges határozatot vasárnap hoznak.

Az angol trónbeszéd sürgeti az általános leszerelést

Clynes szerint a Népszövetség csak a brit szerződéséket iktatóhivatala. Lloyd George támadja a kormány szénpolitikáját. Oroszországot teljesen egyenrangú félként hívják meg Genfbe

London, február 5. Az Uj Kelet tudósító (jól.) Február másodikán nyitották meg ünnepélyes körülmények között az angol parlamentet a király trónbeszédével. A trónbeszédben a király mindenekelőtt megemlékezett Nagy-Britannia és Törökország viszonyáról. Az angol követ — ugymond — Konstantinápolyból Angorába utazott, hogy az iraki határ problémáját megtanácskozza és szabályozza.

A trónbeszéd második részében közli, hogy Anglia képviselői legközelebb Genfbe utaznak, hogy ott egy általános leszerelési konferencia előkészítő munkáiban részt vegyenek és a konferencia megtartását szorgalmazzák. A kormány arra készül, hogy Belgium, Franciaország, Németország és Olaszország kormányait meghívja egy Londonban megtartandó konferenciára, amelyen a munkaidő nemzetközi szabályozását fogják megvitatni. A szénbányászati körüli nehézségek kérdésében a trónbeszéd kéri a pártokat, kerüljenek minden olyan momentumot, amely az ország kereskedelmének és jólétének fellendülését befolyásolhatja.

Az alsóházi vita

Délután az alsó- és felsőházban megindult a nagy politikai vita a trónbeszédben lefektetett kormányzati elvekről. A kormánypárt szónokai után az ellenzék megbízásából Clynes beszélt az Indiába utazott Ramsay Macdonald helyett.

— Mindenki, aki nem kíván változásokat, nagyon meg lesz elégedve a trónbeszédvel — mondotta. Ugylátszik azonban, a miniszterek nincsenek tisztában azzal, hogy a helyzet szociális és gazdasági tekintetben mennyire kiéleződött. A miniszterek a külpolitikában tulzott önállósággal járnak el és azt hiszik, hogy jöhetnek nagy horderejű problémák fölött egyedül dönteni és hogy elegendő, ha döntés után az alsóház elé lépnek és ettől csak a normális jóváhagyást követelik. Sajnálatos dolog, hogy a Népszövetségből semmi egyéb nem lett, mint az angol szerződések regisztráló hivata

Az elnök az ülést berekeszti. Az ülés végével Diaconescu és Iteanu elnök súlyosan hajbakapnak. Óriási lármá van s csak a következő szavakat lehet hallani: Szentelen, tolvaj, számar.

A „Viitorul” szerint csak tárgyalások vannak, paktum még nincs

A „Viitorul” „felvilágosítás a magyar paktum ügyében” cím alatt a következőket közli: Egyik erdélyi magyar lap és a bukaresti „Lupta” tegnap közölték a Magyar Párttal létrejött paktumot. Igaz, hogy megegyezés köttetett a kormány és a magyarság között mindkét félre kedvező feltételek mellett. Természetes, hogy ezen megegyezés nem lehet az ellenzéknek javára, nekünk azonban nincsen okunk, hogy elégedetlenek legyünk, paktum azonban még nem létezik. Igaz az, hogy egy magyar bizottság s a kormány kiküldöttjei között tárgyalások folynak kisebbségeknek az államhoz való viszonyának szabályozásáról, különösen kultusz, közigazgatási és közoktatásügyi téren. A tárgyalások belátással és jóakarattal haladnak előre és így alaposak azok a reményeink, amelyek szerint a megegyezés létrehozása kétségtelenül meglesz. A liberális párt momentán érdekekért nem tárgyal és csak korrektül jár el, annélkül, hogy az állam érdekeit csorbítaná.

Egy másik helyen az ismert Ultima Ora alatt a Viitorul azt írja, hogy a kisebbségekhez való közeledést örömmel kell fogadni, mert a kollaboráció Erdélyben egy jobb közigazgatási eredményez és egyúttal az ünök ki belőle, hogy a magyarság a realpolitika útjára lépett.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és banskai szociális napilapja
Szerkesztik: Glazkay János és dr. Marton Erzsébet
Főszerkesztő: Dr. Marton Erzsébet
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a szerkesztőség engedélyével engedélyezik meg.

A mai naptár

Szombat

5686. Söbat 22.

Székely: Hászó

1926. február 6

— Elmarad a Palesztinafilm vasárnapi előadása. „Az ígért földje” február 7-iki, vasárnapi előadása, technikai akadályok folytán, bizonytalan időre elmarad. A megváltott jegyeket a Keren Hajjászód irodája hétfőtől kezdve visszaváltja.

— A tanfelügyelők panaszkodnak Angheliescu helyettesére. Bukarestből jelentik: A közoktatásügyi minisztériumban ma délelőtt Angheliescu miniszter elnöke alatt értekezlet volt, melyen résztvettek az összes tanfelügyelők az ország minden részéből. A tanítók áthelyezéséről, illetve előléptetéséről tárgyaltak. Számos tanfelügyelő kikelt Dicescu minisztériumi igazgató ellen, amiért nagyon sok tanítót — illetéktelenül áthelyeztetett, részben pedig megbüntettet érdemtelenül. Angheliescu kijelentette, hogy minden ilyen esetben tegyenek jelentést neki és a rendelkezést újabb intézkedésig ne hajtsák végre, annál is inkább, mert ezek egyes befolyásos egyének közbelépésére történnek.

— A határmenti vagyonok likvidálásának eredménye. Bukarestből jelentik: Az a bizottság, amely a határmenti vagyonokat likvidálta, befejezte munkáját és az eredményről jelentést tett a pénzügyminisztériumnak. Eszerint a közös vagyonokat a határszelen a következő arányban osztották fel: Szatmár megye vagyona 66 százaléka Romániának, 34 százaléka Magyarországnak, Biharmegye vagyónak 61 százaléka Romániának, 39 százaléka Magyarországnak, Arad megye vagyónak 92 százaléka Romániának, 8 százaléka Magyarországnak és Csanád megyének vagyona 13 százaléka Romániának és 87 százaléka Magyarországnak jutott.

— Emilian Jacob és Petre Calderaru dalestélye. Tegnap este rendkívül értékes dalestély zajlott le a kolozsvári prefektúra nagytermében. Emilian Jakob tenorista most először mutatkozott be a kolozsvári közönség előtt s egy csapásra meghódította. Emilian Jacob az olasz iskola tanítványa s mint ilyen a bel-conto silus reprezentálója. Hangnagysága, énekstílusa nagyon értékes, mely légyságában és modulációjában behelző melegségében igen vonzó és megindító hangulatok keltésére alkalmas. Nagy sikerrel énekelte P. Tosti híres „Vorre Morir” című dalát, Toselli Serenata-ját s ezenkívül a többi énekszámokat is. A fiatal művész fejlődése elé a legnagyobb reményekkel nézhetünk. Petre Calderaru t a kolozsvári közönség jól ismeri a román operaházban, ahol szép baritonjában számtalanszor volt alkalma gyönyörködni. Meleg, fé fias, hajlékony baritonja tegnap este teljes fényében érvényesült. Különösen Leoncavallo Zaza áriáját énekelte hatalmas sikerrel. A közönség mindkét művészt kitüntető melegséggel és forró tapsokkal honorálta. A művészi számok zongorakíséretét Antonio Bossa és Boskovits Sándor látták el. Boskovits Sándor újabb fejlődéséről tett bizonyosságot. Ez a fiatal művész már több alkalommal tett bizonyosságot elhivatottsága mellett, amit tegnap esti fellépése megerősített. Sok intelligenciával, még több kongenialitással szólaltatta meg a zongorán a különböző partitúrákat s a szóló művészek sikeréhez nagyban hozzájárult stíluskészségével. A közönség meleg ünneplésben részesítette a fiatal művészt.

— Hetezer politikai fogó'y kap amnesztiát Bulgáriában. Szófiából jelentik: Az 1922 óta elkövetett politikai bűnök tettesei részére amnesztiát kértek. Az amnesztiatörvényt törvényjavaslatban terjesztették a szobranje elé, amelynek ülésén Liapcev hangoztatta, hogy a kor-

mány óhaja az, hogy minél szélesebbkörben gyakoroljon kegyelmet. A javaslat hatezer személyre terjed ki. A felkélek minden résztvevője amnesztiát kap, kivéve az agrárkommunista pártvezéreket, akik most is idegenből intrikálnak hazájuk ellen és az idegenekre támaszkodva, ellenünk és az állam érdekei ellen törnek. Reméljük, hogy azok, akik amnesztiában részesülnek, újra lojális polgárai lesznek az államnak. Az amnesztiatörvényt a szobranje elfogadta.

Zied hercegné kisajátítási pere a jasil tábla előtt. Bukarestből jelentik: Jasiban a királyi ítélőtábla ma délelőtt tárgyalta Zied hercegné felebbezését a waldenburgi birtokok kisajátítása ellen. Emlékeztet ugyanis, hogy Zied hercegné Waldenburgban hatalmas ingatlanai vannak, melyek értéke mintegy 50 millió aranymárka és amelyeket, mint volt ellenséges alattvaló vagyonát, kisajátítottak. A törvényszék a kisajátítást helybenhagyta. Felebbezés folytán került az ügy a tábla elé, mely rövid tanácskozás után szintén helybenhagyta az elsőfokú ítéletet és csupán annyiban módosította, hogy a hercegné, illetve feleségének jogában áll a birtokon levő összes ingó dolgokat elvinni.

Mindenkinek joga van nagyszerűen mulatni a Tarbut Centurio sómérjainak táncdélutánján, melyet február 7-én, délután 5 órakor tartanak a Központi szálló emeleti dísztermében. A hatalmas rendezőgárda által előkészített meglepetésekről még sokáig fognak a kolozsvári társaságokban beszélni.

Soha nem látott néger szenzáció

A vegyészmezők egész sora dolgozott azon, hogy az idei párizsi szezon parfüm- és szimfóniáit olyan tökélyre emeljék, mely az egész művelt világban híressé legyen. Ezek közül a Narcisse Noir vitte el a pálmát, melynek egy a parfümje, mint a kölnivize az elegáns párizsi hölgyvilág kedvence lett. A Narcisse Noir-et melynek illata kellemes, diszkrét és tartós a Róza M. Royal drogéria is megszerezte és az illatszert dekászára, a Narcisse Noir kölnivize pedig literenként mért ki. A Royal drogéria minden vevője próbaképp ingyen részesül Narcisse Noir permetezésben.

A druzok béketárgyalásokat akarnak kezdeni a franciákkal. Párisból jelentik: A druzok megbízottai tegnap jelentkeztek Jouve-nel francia főbiztosnál és kérték, közzölje békefeltételeit, mert sz-retnék megkezdeni a béketárgyalásokat. Jouve-nel elsősorban is az ellenségeskedés beszüntetését kérte. A béketárgyalások után fogják eldönteni, hogy a druzok autonómiát kapnak-e, vagy Damaszkuszhoz csatlakoznak.

Zsidó hitközségi tisztviselők szervezkedése. Besztercebányáról jelentik: A szlovákiai zsidó hitközségi tisztviselők és alkalmazottak egyesülete mult év június havában megtartott közgyűlésén elhatározta, hogy a prágai szervezethez csatlakozik és ezen csatlakozást a prágai szervezet tudomásul is vette. A szervezet főcélja a hitközségi tisztviselők és alkalmazottak kulturális, jogi és szociális viszonyainak, a mai kornak megfelelő módon való rendezése. A legutolsó, Prágában megejtett tisztújító választások is már ezen új konszolidáció jellegében folytak le.

Grozavescu a bécsi Állami Operában vendégszerepei. Bécsből jelentik: Grozavescu, a világhírű román operaszenes, aki a „Volksoper“ megszűnése óta nem angaszálta magát egyik szín házhoz sem és csak nemrég tért vissza amerikai turnéjáról, tegnap a bécsi Állami Operában lépett fel, ahol az „Andre Chenier“ dalmű címszerepét énekelte. Az előkelő és majdnem kivétel nélkül zeneértő közönség lelkes tetszéssel fogadta a kiváló operaszeneseket.

Megrázó családi dráma Nagyváradon. Nagyváradról jelentik: Megrázó családi dráma játszódott le tegnap este Nagyváradon. A tragédia áldozata Popa Györgyné nagyvárad asszony, akit férje, egy volt vasutas, részeg állapotban tegnap este meggyilkolt. Popa György tegnap egész nap a Széchenyi-vendéglőben mulatott, onnan berugva ment haza, összeveszett a feleségével, akinek, az orvosi jelentés szerint, a bal hátsó-hónaljvonalán a kilenc és tízedik borda között egy, a hasüregbe hatoló háromcentiméter hosszú sebet ejtett. A halált belső elvérése idézte elő. A borzalmas családi drámának óriási hatása volt Nagyváradon.

Gázrobbanás rombadöntött egy francia árucarnokot. Párisból jelentik: Montpellierben egy nagy áruházban óriási gázrobbanás történt és az egész épület bedőlt. Szerencsére a katasztrófa a déli órákban következett be, amikor minden alkalmazott ebédre ment haza és így történt, hogy csak a portás veszett oda, akit a beomlott falak eltemettek.

A köni dómot pusztulás fenyegeti. Berlinből jelentik: Miután az élfami biztosoknak a köni dómban végzett szemléje megállapította, hogy a sok kénsavas savakat tartalmazó városi at moszféra hatása alatt a pusztulás a dóm legfontosabb részeiben gyorsan terjed, haladéktalanul megtették a szükséges lépéseket az eddigi kereteken belül a dóm javítási munkálatainak lényeges megerősítésére és gyorsítására.

Budapestnek még nincsen egymillió lakosa. Budapestről jelentik: A decemberi népszámlálás eredményét most állították össze. Eszerint Budapest népessége 960.535 lélek, 31.539 el több, mint 1920-ban. A gyarapodás százalékban 3,4. A tényleges lakosság december elsején 949.994. A férfiak száma 436.200, a nők 513.794, 77.595-el több nő van Budapesten, mint férfi. A munkanélküliek száma az összejárást szerint 17.749.

A „Tungsram“ izzólámpák takarékos áramfogyasztása, jó világítás mellett csökkenti a havi kiadásokat.

Ma, szombaton este lesz a kolozsvári fatisztviselek álarcos dómínóbálja a Newyork termében. A dómínók még ma is megrendelhetők Szabó Jenőnél, ahol pár óra alatt mérték után kifogástalanul elkészítik azokat. Az eddigi tömeges megrendelés azt mutatja, hogy a kolozsvári faből az idei farsang le sikerültebb mulatsága lesz. Álarcok a d'Or főtéri üzletben kaphatók.

Rastus és Banks

Prohászka Ottokár és Hevesi Sándor a Kísfaludy Társaság új tagjai. Budapestről jelentik: A budapesti Kísfaludy Társaság tegnap tartotta évi rendes közgyűlését Barzovicsy Albert elnöklété alatt, amelyen két megüresedett tagsági helyet töltött be. Rendes tagokul megválasztották Prohászka Ottokár székesfehérvári püspököt és Hevesi Sándort, a Nemzeti Színház igazgatóját.

A „Joint“ egymillió dollárt juttat a lengyelországi és beszarábiai szegény zsidóknak. Newyorkból jelentik: A lengyelországi és beszarábiai hírekre, amelyek az ottani zsidó lakosság nagy nyomoráról szólnak, a Joint-segítőkörbizottság elhatározta, hogy egymillió dollárt juttat a nyomorban lévőek felszélyezésére. Ezt azt összeget kölcsönként már fel is vette egy newyorki pénzintézet, időközben pedig megindult az összeg lejegyzése az amerikai zsidó filantropok között. Az első napon már félmillió dollárt jegyeztek le erre a célra és előreláthatólag a legközelebbi napokban a másik félmillió is összegyűl.

Égő repülőgépen ereszkedett a földre egy francia pilóta. Brüsszelből jelentik: Marnard francia repülő, aki a páris brüsszeli posta-aviozókat vezeti, legutóbb, amikor visszafelé repült Belgiumba, könnyen végzetessé válható katasztrófa középpontjába került Gápe Flandria fölött kigyuladt és mire földre ért vele, teljesen lángban állott. A pilóta, aki nem vesztette el lélekjelenlétét, apró sérülésekkel uszta meg a nem mindennapi balesetet.

Hat királysértési per Jugoszláviában Ujvidékről jelentik: Az ujvidéki törvényszék márciusban hat királysértési ügyet tárgyalnak. A tömeges királysértési ügyet az ország különböző részein különböző személyek követték el. Mint hogy azonban a Vajdaság és Szerémség területén elkövetett ilyen deliktumokban az ujvidéki törvényszék ítélkezik, valamennyi vádlott Ujvidékre kerül. A vádlottak, akiket az ügyészség királysértéssel vádol, a következők: Zdravcov Iván peklenicai gazdálkodó, Fatics Mirkó nudrijevicai és Jolics Milorád grahovói származású joghallgató, mind a kettő a szabadkai egyetem tanulója, Amstatt Péter szombori törvényszéki szolga, Knezevics Mauisa novaorajjai telepes, Krausz Rózi novibecsei háztartásbeli.

Masaryk márciusban Görögországba utazik. Prágából jelentik: Masaryk elnök az idén márciusban indul délvidéki útjára, Görögországba. Az elnököt fia és leánya is elkíséri,

A Magántisztviselők Szövetségének műsoros táncestélye február 13-án lesz a Központi szálloda alsó termében. Az estély védnökségét Kolozsvár gazdasági és kereskedelmi életének legelőkelőbb tényezői vállalták. A műsorszámok pedig előrangú művelőket fognak nyújtani. A rendezőség Kolozsvár legjobb táncos ifjúságát. A táncestélyre szóló meghívók a napokban mennek szét.

Gyújtogatási vád egy rossz cséplőgép miatt. A kolozsvári törvényszék II. szekciójára Dunka Gerő dr. elnöklété alatt, ma délelőtt tárgyalta Hejnál István és Gers Mór szilvási lakosok gyújtogatási ügyét. A vádirat szerint Hajnal 1921-ben Hamlet Márton, meződomboni lakos cséplőgép-jénél dolgozott. A cséplőgép egy napon kigyuladt és teljesen elégett. A csendőrség elfogta Hajnalt, aki az erőlyes vallatás során bevallotta, hogy a cséplőgépet Gers Mór felbujtására ő gyújtotta fel. A vallomás szerint 506 lejt kapott ezért Gerstől. A tárgyalásra rengeteg tanút idéztek be, akik valamennyien azt vallották, hogy a cséplőgép már egy évvel ezelőtt is kigyuladt egyszer, mert már nagyon rozoga volt. Hajnal a tárgyaláson tagadta a tettére irt bűncselekményt és azt állította, hogy a csendőrségen megverték és erőszakkal vették ki a beismerést. Hajnal dr. Nistor védte, aki a tanuvallomások alapján, kérte védenes felmentését. A védelem meghallgatása után, a bíróság mindkét vádlottat felmentette. Az ügyész felebbezett.

Az Uj Kelet fiókkiadóhivatalt állított fel Temesváron. Értesítjük timisoarai előfizetőinket, hogy ottani székhellyel fiókkiadóhivatalt létesítettünk. Az Uj Kelet részére a jövőben hirdetések, előfizetéseket felvesz, reklamációkat elintéző Srausz Béla, Zsidó Nemzeti Szövetség I. Mercy-utca 2.

Lesüppedt egy hegy. Frankfurtból jelentik: Brückenau mellett a Drestels hegy lesülyedt és Haghofhoz mérve 80 méterrel mélyebbre jutott. A lakosság rémülten menekült a házakból, mert a hegyesüppedést nagy dűbörgés kísérte s mindenki azt hitte, hogy földrengés van. Geológusok mentek ki Brückenauba és kutatják a hegyesülyedés okát.

CENTRAL BARI

A bécsi Angol-Osztrák Bank pénztártermében elfogtak egy notórius tolvajt. Bécsből jelentik: Az Angol-Osztrák Bank pénztár-helyiségében ma délelőtt megjelent Augustin Pfeiffer, az „Elin“ villamosági részvénytársaság főkönyvelője, hogy egy nagyobb összeget fizessen le a bank pénztárában. Mialatt a pénztár pultja előtt várakozott, hozzálépett egy középkorú férfi és egy jegyzőkönyvet tölt az orra elé, azzal a kérelemmel, hogy betűzze ki az irást. Pfeiffer száműveget vett elő és udvariasan olvasni kezdte a szöveget, majd visszaadta a noteszt és az ismeretlen férfi gyorsan eltávozott. Pár perc múlva Pfeiffernek a pulton levő aktatászkájára esett a tekintete és meglepetve vette észre, hogy egy hasonló kiállítású, de teljesen üres táská van ott helyette. Azonnal gyanút fogott és a bank előtt posztoló rendőrrel az ismeretlen férfi keresésére indult, akit sikerült is elfogni. Igazoltságánál ki derült, hogy Abrahám Buczkónak hívják és régi szálhados, akit a rendőrségek már évek óta köröznék.

Autóval a világ körül. Frankfurtból jelentik: Leo Frobenius egyetemi tanár, a híres Afrika-kutató, május elején Berlinből világkörüli utra indul, amelyet tizenöt hónapra tervez. Ebből öt hónapot Afrikában, öt hónapot Ázsiában és öt hónapot Amerikában akar tölteni. Frobenius, aki autóval teszi meg útját, minden nagyobb kulturális nevezetességet fel fog keresni.

KEKSZ ארטה כשר
אפילו למחרתי
ADLER-nél, Strada Gen. Mosoiu 2.
ORADEA (volt Kert-utca) ORADEA

Zsák Mindennemű célokra
legelőnyösebben beszerezhető
Ponyva **Albala Izsé**
Timisoara
Piata Traian No 10

KÖZGAZDASÁG

TÖZSDE

Február 5.én

A lej. Zürichben 225 50, Párisban 11.75, Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. A piac ma lanyha, üzletelen volt. A kínálattal szemben a kereslet teljes tartózkodást mutatott. Az árfolyamok a következők:

Bécs 32.30—32.40, Prága 6.75—6.80, Budapest 305—310, Páris 8.65—8.70, Zürich 44.30—44.45, Newyork 227.00—228.00, London 1118—1120, Milánó 9.25—9.30.

Zürich. Zárítást: Berlin 123.45, Amsterdam 208.15, Newyork 519.00, London 2524.75, Páris 1946.00, Milánó 2088.00, Prága 1535.50, Budapest 72.60, Belgrád 914.50, Bukarest 225.50, Varsó 72.50, Bécs 73.05.

Bukarest. Devizák: Páris 8.65, Berlin —, London 1119, Newyork 229.50, Milánó 9.25, Zürich 44.30, Bécs 32.25, Prága 6.80, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 840, német márká 54.00, leva 1.58, török líra 115, font sterling 1110, francia frank 8.50, svájci frank 43.50, olasz líra 9.30, drachma 2.80, dinár 395, dollár 227.00, lengyel forint 30.00, osztrák schilling 32.00, magyar korona 32.50, cseh korona 6.70, belga frank 10.10, holland forint —.

Eihalsztották a bukaresti országos kereskedő-kongresszust. A Sfátul Negustoresc bukaresti központja ma táviratilag értesítette az itteni Sfátul fiókot, hogy a vasárnapra meghirdetett országos kereskedő-kongresszust bizonytalan időre újból elhalasztotta. A távirat szerint az elhalasztás oka az, hogy a községi választásokkal kapcsolatos jelölések 6. és 10. ike közötti időre esnek és így ez az idő nem alkalmas a kongresszus megtartására.

Vasárnapi munkaszünet megszegése miatt több zilahi kereskedőt bírsággal sújtottak. A vasárnapi munkaszünetről szóló törvény megszegése miatt Zilahon a napokban tizenhárom kereskedő ügyét tárgyalták. A kolozsvári munkaügyi inspektorátus megbízásából a tárgyalásokon Jonescu inspektor veit részt. A kereskedők közül kilencet a törvény megszegése miatt ötszáz lejcs minimális bírsággal sújtottak, kettőt felmentettek, két ügynek a tárgyalását pedig a bizonyítékok kiegészítése végett elhalasztották.

Kereskedelmi és ipari vállalatok mérlegbemutató kötelezettsége. A kolozsvári kereskedelmi inspektorátus felhívja a működési engedéllyel rendelkező ipari és kereskedelmi vállalatokat, hogy az érvényben lévő kereskedelmi törvények alapján a „Monitorul Oficial”-ban és a „Correspondenta Economica”-ban közzétett bilancaikat a megjelenési példánnyal együtt feltétlenül küldjék be a kereskedelmi inspektorátushoz.

Mértékeszközök hitelesítése. A kolozsvári mértékhitelítő hivatal közli, hogy a kereskedelmi vagy ipari üzleteknél használatban lévő összes mérőeszközök hitelesítése 1926. évre már január 1-ével megkezdődött. Házaló kereskedők, valamint azok, akik nem rendelkeznek állandó üzlethelyiséggel, így pld. tej, hal, zöldség stb. árusok kötelesek mértékeiket hitelesítés végett legkésőbb március hó 31. éig beadni. A Kolozsvárt állandó üzlethelyiséggel bíró kereskedők és iparúcék külön-külön meghívót kapnak, amelyben meg van jelölve az az időpont, amikor mértékeiket hitelesítés végett beszolgáltatni kötelesek. A vármegye többi helyeiseiben az illetékes községi bírák fogják értesíteni az érdekelteket, hogy mikor szolgáltatassák be mértékeiket hitelesítés végett. A törvény és annak végrehajási utasítása értelmében a mértékek, a hitelesítésre kitézött határnapot követő két napon túl, hitelesítetlenül nem használhatók. Az ilyen mértékeket elkobozzák és azok tulajdonosai ellen a törvényes eljárást megindítják. Az egyszer elkobzott mértékeket nem adják vissza. Magánszemélyeknek sincs megengedve, hogy nem hitelesített mértékeket használjanak saját kertjükben termelt gyümölcsöknek vagy zöldségnek a piacon

személyesen vagy megbízottjuk útján való elárusításánál. Azok a magánszemélyek, akik bérelnek vagy eladnak régi nem hitelesített mértékeket, a tárgyak elkobzása mellett törvényes eljárás alá vonatnak. Mértékek bérbevétele, eladása, azok kijavítása és gyártása csak a törvény által meghatározott feltételek mellett szabad. Gyümölcs és burgonya eladásánál úrmértékeket használni tilos, mert ezek csakis súlymértékek szerint adhatók el.

Kollektív szerződések tárgyalása. Közöltük, hogy február 15-én több szakmában lejárnak a munkásokkal kötött kollektív-szerződések, amelyeket a legtöbb helyen felmondtak a munkások. Az új szerződésekre vonatkozó tárgyalások egyes helyeken már megkezdődtek, így a vasmunkások és munkaadók között is, ahol ma délután kezdik meg az új kollektív szerződésre vonatkozó tárgyalásokat.

Textilfonák tartalmzó csomagok üzleti felírása. A kereskedelmi és ipartügyi minisztérium határozata értelmében, amely 1926. január 1-ével életbelépett, az országban vagy külföldön gyártott, gombolyagokban, pászmákban, matringokban, tekeresekben árusított textilfonalaknak a következő felírással kell, hogy ellátva legyenek. A) Minden egyes csomagon vagy dobozon feltüntetendő: a) a tartalom tiszta súlya, b) a gombolyagok, tekeresek, pászmák, matringok etc. száma, c) a fonal vastagsága, d) a fonal hossza, e) a származási hely és a gyár neve. B) A gombolyag, pászma, matring, tekeres s.b. címkei a következő felírásokkal látandók el: 1. a fonal hossza, 2. a fonal vastagsága, 3. a származási hely és a gyár védjegye. Mindezen felírások román nyelven történnek és a méretek a méterrendszer szerint tüntetendők fel. Ezen felírások mellett megvan engedve a gyárosnak, hogy másnyelvű és más mértékrendszerű felírásokat is alkalmazhasson a címkeken. Ezen miniszteri határozaton a mértékhitelítő hivatalok vezérigazgató-sága körendeletilag a következő módosításokat eszközöli: 1. A románnyelvű felírások csak a mennyiség (nehézség vagy hosszúság) feltüntetésénél alkalmazandók. 2. A határozat b) pont 1. szakaszának alkalmazása a következőleg történik: a) A hosszúságra eladott textileknél, mint például a varrócérna, csak a fonal hosszúsága jelölendő meg. b) A súlyra eladott textileknél csak a súly jelölendő meg. c) A gyapotpázmákon feltüntetendő a pászma nehézsége és a fonal hosszúsága.

Szervezetek és egyesületek bejelentési kötelezettsége. Közöltük, hogy a jogi személyiségről szóló törvény alapján az összes szakmai szervezetek és egyesületek kimutatás keretében kötelesek betérjeszteni a munkaügyi inspektorátushoz személyzetük névsorát. A bejelentési határidő február elsején lejárt és mint értesülünk, a kolozsvári munkaügyi inspektorátusnál hetvenkét szervezet közül csupán huszonnégy tett eleget a bejelentési kötelezettségnek. Az inspektorátus felhívja az érdeelt szakmai szervezeteket és egyesületeket, hogy bejelentési kötelezettségüknek feltétlenül tegyenek eleget, mert ellenkező esetben szigorú büntetéssel fogják őket sújtani.

Sikeresen halad az országos Fabank megszervezése. Röviden hírt adtunk már arról, hogy Bán Vilmos a Patria fatermelő részvénytársaság igazgatójának kezdeményezésére faipari körökben nemrégiben megkezdtek egy Országos Fabank szervezési munkálatait. Mint értesülünk, a pénzintézet kellő megszervezése igen sikeresnek ígérkezik és már eddig is Erdély sok jelentős favállalata jelentette be csatlakozását az új érdekelttséghez. A bank alapítókéje tizenötmillió lejre van tervezve, de a jelek szerint ezt az összeget túl fogják jegyezni. A bank üzletköre főleg a faipari vállalatok finanszírozására és hitelgényeinek kielégítésére szorítkoznék, de figyelemmel arra, hogy közgazdasági életünk jelentékeny részét éppen a faipar teszi ki, melynek exportja is igen jelentős, nem kétséges, hogy a bank üzleti tevékenysége már az első hónapokban is jótékonyan fogja éreztetni hatását. Mint hírlík, a kolozsvári központ mellett Aradon, Nagyvára-

Mozgók műsora

SELECT-mozgó

A tiz

parancsolat

Nagy kinematográfiai remekmű, 14 felvonásban. Filmre-rendezte **Cecil B. de Mille.**

A film két részét, a modernt és a bibliait egyszerre vetítjük. A legnagyobbított zenekarhoz a kíséző műsört Rezik Károly igazgató állította össze.

Előadások kezdete 3. 6. 9.

Kedvezmények és mérsékelt áru jegyek érvénytelenek. Az összes jegyek számozottak s így a pénztárnál előre megválthatók.

URANIA-mozgó

Rivételes műsor.

Nagy Péter

kutyafenoménal.

Szenzációs kalandorfim.

APOLLO-mozgó

Szombat és vasárnap

bemutatóra kerül a rendkívüli kalandordráma

A bünös város

Lee Perry

híres színésznővel. Műsoron kívül

egy Fatty vigjáték.

don és Bras maiban a ba a főintézette megkezdeni. a szervezési kintéssel vez ügyvéd inté munkálatait. a megalakul mint a fiók mabeli és eg ugy a szakt mást sikeres iránt pénzüg és mutatko

Cse gabona- és Február 1- osehslzlovak amely a buz szünteti. A a hatóságok kat, a vámf megsem tört lyes ellenáll mányt. A p elsején sürgő oldó rende a tárgyalás politikai ha lópontjának nisztérium t elkezését h hozatali vá

Gazd melő Rész értesülése s Részvénytár tó lejárt me reskedelmi o dig felerészb lai Czinczár Mint ismeret erdőkitermel másik pedig mennyiségű

SZINE

Miénk az darabjának u dezésében. B padait és min érihető is, m lekmenye, ma mindenkít me
Jadlowker híri tenorista operában lép a Faustba és 11-én és ezet folt ház feg énekesnők. A aronnal megv színűség sz ri összes jegyek

Péntek este n le jhires lozsvári Napibér a bérlök matlan, riti bérlé Szombat d. u. igen olc Márton. Szombat este először. 35 sz. S Vasárnap d. u 18-adsz helyőrák Vasárnap d. u Lili fellé zat 234) Vasárnap este reti. Bér Ihászszal

Régi, de jó a Höfer-féle gyermek hintőpor, crem és szappan

don és Brassóban, vagyis a fatermelés centrumaiban a bank fiókokat fog létesíteni, amelyek a főintézettel egyidejűleg fogják működésüket megkezdeni. Bán Vilmos igazgató mellett, aki a szervezési munkálatokat igen nagy körültekintéssel vezeti, dr. Kertész Jenő kolozsvári ügyvéd intézi a bank adminisztrációs és jogi munkálatait, úgy hogy az ök kezükben fut össze a megalakulás minden szála. Az új intézet, valamint a fiókok élén a tervek szerint egy szakmabeli és egy pénzügyi szakember állana, hogy egy a szaktudás, mint a pénzügyi ismeret egymást sikeresen egészítse ki. Az új pénzügyi intézet iránt pénzügyi körökben is igen élénk érdeklődés mutatkozik.

† Csehszlovákiában megszüntették a gabona- és lisztvámokat. Prágából jelentik: Február 1-én kellett volna életbelépnie a csehszlovák pénzügyminisztérium rendeletének, amely a buza és liszt behozatali vámjait megszünteti. A minisztérium a rendeletet kiadta és a hatóságok megkapták a szükséges utasításokat, a vámfeloldás azonban február első napján mégsem történt meg, mert az agráriusok erélyes ellenállása tárgyalásra kényszerítette a kormányt. A pénzügyminisztérium még február elsején sürgönyileg függesztette fel a vámfeloldó rendelet végrehajtását arra az időre, amíg a tárgyalások tartanak. A buzavám körül folyó politikai harc végül is a szocialista pártok álláspontjának győzelmével végződött és a minisztérium tegnap a felfüggesztő sürgönyt visszavonta. A buza és liszt behozatali vámjai tehát a mai napon megszűnnek.

† Gazdát cserélt az Aradvidéki Fatermelő Részvénytársaság. A Faipari Szemle értesülése szerint az Aradvidéki Fatermelő Részvénytársaság összes részvényeit tizenkétfelmillió lejért megvásárolta Mairovits és Fia fakereskedelmi cég. Az Aradvidéki részvényei eddig felerészben a Banca Romaneasca és a gyulai Czirczár és Braun cég tulajdonában voltak. Mint ismeretes, az Aradvidékinek két nagy erdőhitermelési joga van, egyik Kisjenőn, a másik pedig Csermőn, ahol már eddig is nagymennyiségű kitermelt tűzifa vár elszállításra.

SZINHAZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZINHAZ

A színházi iroda közleményei:

Miánk az éjszaka! Kistémekers kiváló színarabjának utolsó próbái folynak az igazító rendezésében. Bejárta már Európa összes nagy színházait és mindenütt hatalmas sikert aratott, ami erhető is, mert kallatlanul mozgalmas, szíves cselekménye, mai témája és hangulatos érzelmesége mindenkit megfog és lenyűgöz.

Jadlowker Hermann Kolozsvárott. A világhíres tenorista két estén fog vendégszerepelni. Két operában lép fel a világ egyik legnagyobb énekese Faustba és a Carmenben, február hó 9-én és 11-én és ezen a két estén minden tizennyolc zsufoolt ház fog tapsolni a világ egyik legnagyobb énekésének. Ajánlatos a jegypóztár megnyitásakor azonnal megváltani a jegyeket, mert minden valószínűség szerint egy két óra alatt elkopodják az összes jegyeket.

Magyar Színház heti műsora:

Péntek este negyed 11 kor: Sirota Leonak, Európa leghíresebb zsongoravirtuozának egyetlen kolozsvári hangversenye. (Felemelt helyárak. Napibérlet 69 sz. A. Sorozat 230 Azoknak a bérlőknek, akiknek a késői kezdet alkalmatlan, a tikári iroda készségesen visszatérít bérléshányaduk összegét csütörtök délig).

Szombat d. u. 4 kor: A bíboros. (Ifjúsági előadás, igen olcsó helyárakkal. Előadó tanár: Pálffy Márton. Sorozat 231)

Szombat este 8 kor: Miánk az éjszaka (Ujdonság először. Poor Lili fellépésével. Premier-bérlet 35 sz. Sorozat 232)

Vasárnap d. u. fél 3-kor: Mézeskalács (Operett, 13-adszor. Neményivel, Ihászsal. Leszállított helyárak. Sorozat 233)

Vasárnap d. u. 6 kor! Miánk az éjszaka! (Poor Lili fellépésével. Rendes helyárakkal. Sorozat 234)

Vasárnap este háromnegyed 9 kor: Annakál (Operett. Bérletszűnet. Lengyel Irén, László és Ihászsal. Sorozat 235)

Telefon:
2-28,
10-47

SZÉP NYOMTATVÁNYOK
A LEGJOBB REKLÁM

Kadima=nyomda

Cluj, Strada Baron L. Pop No. 10

Készülnek:

Könyvek, füzetek, lapok, folyóiratok, zárszámadások és mindennemű bank és kereskedelmi nyomtatványok, díszes és művészies kivitelű tevélpapírok, bálti és esküvői meghívók, cégkártyák, névjegyek stb.

Kérjen
ajánlatot

Erdély legmodernebb betűanyaggal felszerelt nyomdája

Kérjen mindenütt

Pierre borotva-pengét.

A legjobb fémheverék, a legtökéletesebb gyártmány. Garantiált minőség. 1800

Az ígéret földje

Palesztinaiim második bemutatója február 7-én, va árnep déle őtt 10 óra or lesz az

URANIA-ban.

J gyek a Keren Hajjes od irodájában, Str. Baron L. Pop 10, I. emelet

KOLOZSVÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS HITELBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

CLUJ, PIATA UNIRII No. 7.

Szját tőkái: 48.000.000 lej.

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhely. Affiliált intézetei: Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár Rt. Torda, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhely, Alsó-fehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed.

Áruaktárai a vasut mellett. Betéteket elfogad, váltókat leszámítol, bel- és Safe deposit. külföldi átutalásokat teljesít. Safe deposit.

Mindenféle bankszerű ügyletet előnyösen végez.

Ursus-Extra

világos sörkülönlegesség
mindenütt kapható.

CZELL-Sörfőzde, Kolozsvár-Monostor

